

**Народна банка на
Република Македонија**

**Месечна
информација**

3 / 2004

Maj 2004

С О Д Р Ж И Н А

Позначајни економски настани и промени во законодавната регулатива во март 2004 година	2
I. Економски движења во Република Македонија	3
II. Монетарни движења во Република Македонија	6
III. Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија	8
Прилог бр.1	10
Прилог бр.2	21

Позначајни економски настани и промени во законодавната регулатива во март 2004 година

- ❖ *Од 1 март 2004 година на официјалниот пазар на Македонската берза на долгорочни хартии од вредност 100 годишна тарговачка тарговица со тешката емисија на обврзници за денационализација.*
- ❖ *Три банки и една штедилница постапуваат со кредитни линии на германската KFW банка. Крајни корисници на овие кредити се приватни претпријатија кои не вработуваат повеќе од 100 лица, индивидуални претприемачи со главно производствена дејност, земјоделски преработчи, услужен и преторски сектор. Максималниот износ по поединечен кредит изнесува 15 илјади евра со рок на отплатба до три години. Каматите зависат од намената на кредитот, висината и обезбедувањето.*
- ❖ *Во втората декада на март 2004 година цената на барел сирова нафта на стоковниот пазар во Њујорк досегашен максимум. Зајакнатоста за влијание по на планираното намалување на производството на сирова нафта во земјите членки на ОПЕК врз истораката на сирова нафта на американскиот рафинеријски пазар најгорно движење на цените. Така, на 17 март цена на барел сирова нафта (со исторака во април) досегашна ниво од 38,18 САД долари за барел, што претставува највисоко ниво од 1990 година.*
- ❖ *Од 8 март спаѓа на сила владината Програма за поддршка на претприемништвото и создавање конкуренција во малоштетното промишленство на Република Македонија за 2004 година. Со оваа програма се уредува намената на дел од средствата за поддршка на мали и средни претпријатија во износ од 40 милиони денари, обезбедени од Буџетот на Република Македонија.*
- ❖ *Владата на Република Македонија донесе одлука за зголемување на цените на нафтениот деривати, која се применува од 9 март (во согласност со порасот на цената на сировата нафта на светскиот пазар). Имено, рафинериските цени на нафтениот дериват се во просек повисоки за 8,85%, а малопродажните цени за 4,5%.*
- ❖ *Од 17 март 2004 година, македонските фирми кои извезуваат во Италија ќе можат да го осигураат извозот во оваа земја преку Македонска банка за поддршка на развојот, која склучи договор со италијанскиот Институт за надворешнотрговско осигурување (САЧЕ). Договорот овозможува размена на информации за бонитетот на италијанскиот и македонскиот фирмци, како и осигурување и реосигурување на домашните и италијанските извозници на стоки и услуги. Исповремено, сподоббата отвора можност и за осигурување на директните инвестиции на италијанските фирмци во Македонија.*
- ❖ *На 22 март, во Даблин формално е поднесена апликацијата на Република Македонија за членство во ЕУ.*
- ❖ *Владата на Република Македонија донесе одлука за зголемување на малопродажните цени на нафтениот дериват, кои во просек се повисоки за 2,24%. Одлуката се применува од 23 Март 2004 година.*

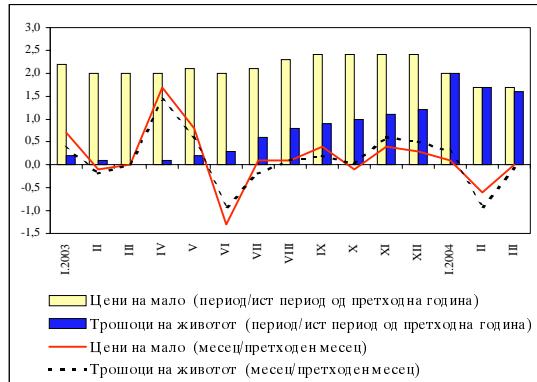

I. Економски движења во Република Македонија

Дивергентните движења на поглавните категории на *трошоците на животот* (намалување на трошоците за исхрана за 0,3% и пораст на трошоците зз сообраќајни средства и услуги од 0,9%-заради порастот на цената на нафтени дривови), во март 2004 година резултираа со минимална стапка на дефлација од 0,1%. Годишната и просечната стапка на инфлација (од 1,4% и 1,6%, соодветно) главно беа детерминирани од порастот на трошоците за услуги (4,3%).

Цените на мало во март 2004 година се задржаа на нивото од претходниот месец (при непроменети цени на земјоделските производи). Пад забележаа цените на индустриско прехранбените производи (0,5%) и пијалаци (0,6%), додека цените на непрехранбените индустриски производи беа повисоки за 0,5%. На годишна основа и во просек, цените на мало беа повисоки за 1,5% и за 1,7%, соодветно.

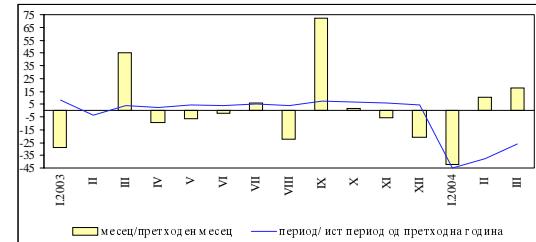
Графикон 1
Трошоци на животот и цени на мало
(во %)

Во март 2004 година, *цените на производителите на индустриски производи* беа повисоки за 0,8% (на месечна основа), главно како резултат на повисоките цени на производителите на енергија (за 3,4%, детерминирани од повисоките цени на производителите на нафтени дривови). На годишна основа и во просек, цените на производителите на индустриски производи беа пониски за 0,9% и 1,5%, соодветно, рефлектирајќи го падот на цените на производителите на енергија и нетрајни производи за широка потрошувачка.

Позитивната месечна динамика на *индустриското производство* продолжи и во март 2004 година (пораст од 17,5%). Висок месечен пораст е регистриран кај сите главни групи на индустриски производи и кај сите сектори од индустријата. Така, во секторот вадење на руди и камен, индустриското производство е повисоко за 60,9%, во преработувачката индустрија за 17,4% и во секторот снабдување со електрична енергија, гас и вода за 13,3%. Во рамки на преработувачката индустрија (со учество во вкупното производство од 89,9%), речиси кај сите гранки е регистриран пораст на производството. И покрај позитивната месечна динамика, годишната и просечната промена на индустриското производство се негативни (намалување од 32,9% и 26,1%, соодветно). Притоа, просечниот пад се должи на намаленото производство во сите сектори од индустријата, додека годишниот пад е детерминиран од намалувањето на производството во преработувачката индустрија и секторот вадење на руди и камен.

Графикон 2
Индустриско производство
(во %)

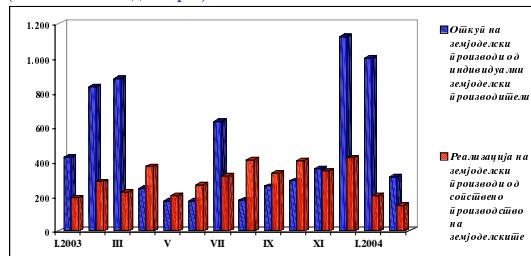
Реализацијата на земјоделските производи од сопствено производство на земјоделските претпријатија и задруги во февруари 2004 година¹ забележа месечен пад од 28,3%. Падот произлегува од значително пониската продажба на добиточни и крмни растенија, живина и јајца, алкохолни пијалаци, добиток, како и на овошје и грозде. На годишна основа и во просек, реализацијата на земјоделските производи беше пониска за 48,8% и за 26,8%, соодветно, при значителен пад на продажбата на индустриските растенија.

¹ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

Опшкото на земјоделски производи од индивидуалните земјоделски производители во февруари 2004 година² забележа значителен месечен пад од 68,7%. Падот главно се должи на понискиот откуп на индустриски растенија, кожа и волна и на други растенија, додека откупот на останатите производи оствари пораст. На годишна основа, откупот бележи пад (62,6%), додека просечната промена е позитивна и изнесува 4,2%.

Графикон 3
Реализација и откуп на земјоделски производи
(во милиони денари)

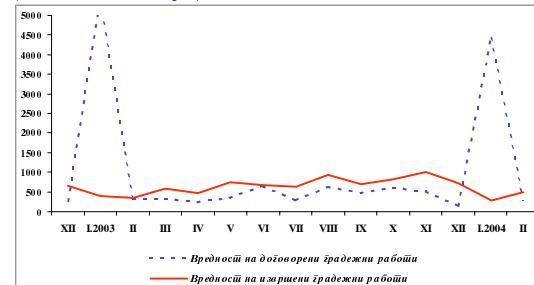

Во февруари 2004 година³, вкупниот промет во трговијата оствари пораст на месечна основа (11,3%), при регистриран пораст на прометот во трговијата на големо и трговијата на мало (17,4% и 2,5%, соодветно). Интензивирање на трговската активност е регистрирано на годишна и на кумулативна основа (стапки на пораст од 22,1% и 19,9%, соодветно), при зголемен обем на тргувanje во трговијата на мало и трговијата на големо.

Вредноста на договорени градежни работи во февруари 2004 година⁴ забележа месечен пад (главно детерминиран од високата споредбена основа), додека вредноста на извршените градежни работи беше повисока за 75%. На годишна основа и во просек вредноста на договорените градежни работи беше намалена, додека вредноста на извршените градежни работи оствари годишен и просечен пораст (43,2% и 5,3%, соодветно).

Графикон 4

Договорени и извршени градежни работи (во милиони денари)

Во февруари 2004 година⁵, вкупниот број на вработени во Република Македонија беше речиси непроменет. Во одредени дејности (преработувачка индустрија, трговија на големо и мало, хотели и ресторани и во образование) бројот на вработените беше зголемен. Притоа, најголемо учество во вкупната вработеност има преработувачката индустрија (31,3%) и образоването (10,5%). Во трговијата на големо и мало се вработени 7,5% од вкупниот број на вработени. На годишна основа и во просек, бројот на вработени е намален за 3,9% и 3,8%, соодветно, при регистрирано намалување на вработеноста речиси во сите дејности.

Номиналната просечна нејто џлатба по работник во Република Македонија во февруари 2004 година⁶ изнесуваше 12.102 денари, што во однос на претходниот месец претставува номинален и реален пораст од 2% и 2,9%, соодветно. Анализирано на годишна основа и во просек, просечната номинална плата беше повисока за 6,1%, односно за 3,5%, соодветно, при пораст на платата во земјоделството, индустријата и секторот услуги.

² Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

³ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

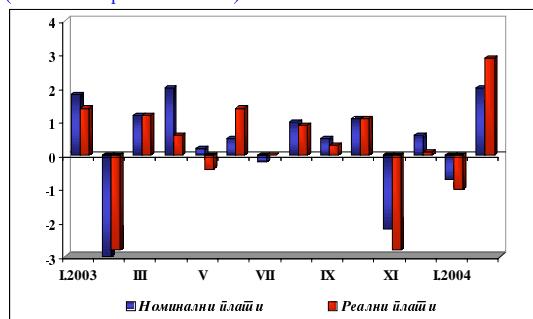
⁴ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

⁵ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

⁶ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

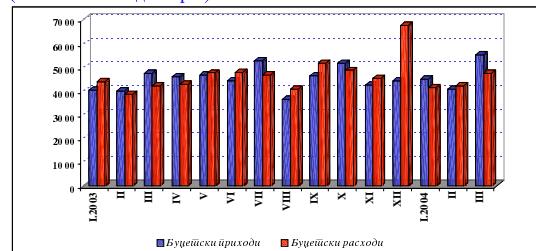
Графикон 5
Просечна плата по работник
(месечни промени во %)

Во февруари 2004 година⁷, бројот на вработени кои не примиле \bar{a} лати \bar{n} претставува 22,5% од вкупниот број на вработени лица (што во однос на претходниот месец е намалување од 0,5 процентни поени).

Повисокиот износ на јавни приходи, во однос на реализираните јавни расходи во март 2004 година резултираше со позитивно салдо во консолидираниот буџет⁸. Јавни \bar{a} приходи во Република Македонија во март 2004 година изнесуваа 8.233 милиони денари и во однос на претходниот месец беа повисоки за 27,6%. Притоа, 5.538 милиони денари претставуваат \bar{a} приходи на централниот буџет, што е за 36,5% повеќе од претходниот месец (при пораст на приходите кај сите главни приходни категории). Највисок пораст остварија неданочните приходи, главно поради високите приливи од дивиденди. Високиот месечен износ на неданочните приходи услови зголемување на нивното структурно учество во вкупната приходна структура за 12,5 процентни поени. Даночните приходи (како најзначајна приходна категорија со учество во вкупната приходна структура од 82,5%) остварија месечен пораст од 18,1%. Притоа, повисок износ на остварени приходи е регистриран речиси кај сите даноци, при највисок пораст на приходите од данокот на добивка (72,7%). Капиталните приходи остварија значителен месечен пораст од 81%.

Графикон 6
Вкупни приходи и расходи на централниот буџет
(во милиони денари)

Во март 2004 година, јавни \bar{a} расходи изнесуваа 7.515 милиони денари и на месечна основа беа повисоки за 12,2%. Притоа, 4.741 милион денари претставуваа \bar{a} расходи на централниот буџет, што е за 12,6% повеќе од претходниот месец. Порастот на буџетските расходи се должи на истовременото зголемување на тековните и капиталните трошоци. Имено, тековните трошоци (кои учествуваат со 90,9% во вкупната расходна структура) беа повисоки за 6,1%, што се должи на порастот на трошоците кај сите категории. Позабележителен пораст остварија капиталните трошоци, кои воедно го зголемија и своето структурно учество во вкупната расходна структура за 5,6 процентни поени.

⁷ Последен расположлив податок од Државниот завод за статистика

⁸ Консолидиран централен буџет и буџет на фондовите

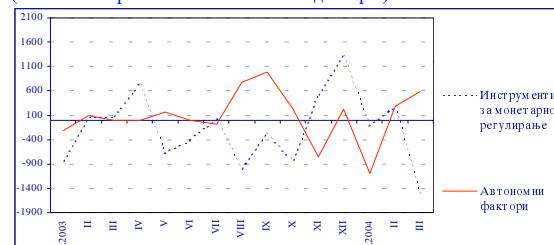
II. Монетарни движења во Република Македонија

Инструментите за монетарно регулирање и директните интервенции на НБРМ на девизниот пазар во март 2004 година придонесоа за одржување на стабилноста на девизниот курс и ниска стапка на инфлација.

Ликвидноста на банкарскиот систем во март 2004 година оствари месечен пораст од 273,9 милиони денари (или за 8,1%), при што просечната дневна ликвидност изнесуваше 3.655,7 милиони денари. Притоа, вишокот на ликвидни средства (над обврската за задолжителна резерва⁹) забележа минимален месечен пад и изнесуваше 18,9%.

Графикон 7

Инструменти за монетарно регулирање и автономни фактори на креирање и повлекување на ликвидност* (месечни промени во милиони денари)

*Позитивна промена-kreирање на ликвидност; негативна промена-повлекување на ликвидност.

Во текот на март (исто како и во претходниот месец) НБРМ интервенираше на девизниот пазар со нето откуп на девизни средства. Со тоа, девизните трансакции на НБРМ делуваа во насока на креирање на ликвидност.

Вкупниот денарски депозити на државата кај НБРМ во март 2004 година беа повисоки за 31,2%, на месечна основа, со што делуваа во насока на повлекување на ликвидност. Ваквото кумулирање на средства кореспондира со повисокиот износ на одливи предвиден за наредниот месец заради исплатата на редовната рата на дел од државните обврзници за старото девизно штедење. Притоа, дополнителни приливи од 226 милиони денари беа остварени врз основа на издавањето на

државните записи (при што просечната стапка изнесуваше 8,8%).

Изменета постапеноста на благајничките записи¹⁰ (како основен инструмент за монетарно регулирање), резултираше со повисок интерес за вложување во благајнички записи. Така, на 31.03.2004 година износот на благајнички записи достигна 5.751 милион денари. Со тоа, преку благајничките записи беше повлечена дополнителна ликвидност од 1.520 милиони денари.

Прометот на институционализираниот пазар на пари во март забележа интензивен месечен пад од 49,6%, сведувајќи се на 674 милиони денари. Просечната пондерирана каматна стапка остана непроменета во однос на претходниот месец (6,5%). На неинституционализираниот пазар на пари (бilateralни тргувача на банките), прометот изнесуваше 878 милиони денари, бележејќи месечен пад од 30,3%.

Во март 2004 година продолжи трендот на намалување на побарувачката за готови пари. Нивото на готови пари во оптек на крајот на март беше пониско во однос на февруари за 218 милиони денари, или за 1,7%. Дневната динамика на готовите пари во оптек беше под влијание на вообичаените фактори, при што просечното ниво на готови пари во оптек беше речиси идентично со претходниот месец.

Пониската ликвидност на банките и пониската побарувачка за готови пари резултира со месечен пад на *примарните пари* од 6,9%.

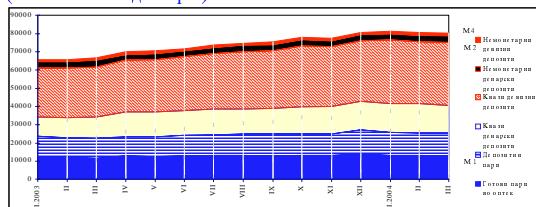
Месечната динамика на *монетарните агрегати* беше детерминирана од намалувањето на побарувачката за готови пари и вкупниот депозитен потенцијал на банкарскиот сектор.

⁹ Како период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во следниот месец.

¹⁰ Од 18.02.2004 година се премина кон аукции на принциппот "тендер на износи" (со неограничен износ и фиксна каматна стапка), при што беа воведени и благајнички записи со рок на достасување од 7 дена. Каматната стапка на благајничките записи со рок на достасување од 7 дена и 28 дена изнесува 5% и 8%, соодветно.

Графикон 8
Компоненти на монетарните агрегати
(во милиони денари)

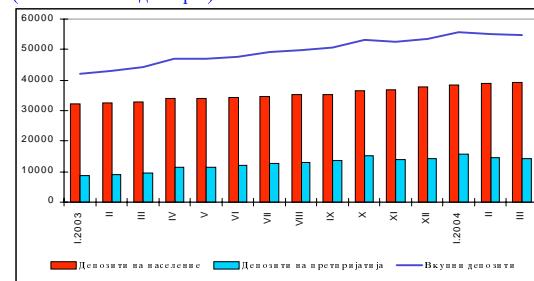

Пониското ниво на готови пари во оптек, во услови на минимален пораст на депозитните пари, резултираше со месечен пад на паричната маса M1 од 0,6%. Притоа, поинтензивното намалување на примарните пари во однос на падот на паричната маса M1 резултираше со пораст на монетарниот мултиплектор на 1,64 споредено со 1,54 во февруари.

Динамиката на паричната маса M1, комбинирана со понискиот краткорочен депозитен потенцијал услови пад на монетарниот агрегат M2 од 0,7%. Порастот на долгорочниот депозитен потенцијал резултираше со поумерено намалување на монетарниот агрегат M4 од 0,4%. Мултиплекторите на монетарните агрегати M2 и M4 во март изнесуваа 4,87 и 5,20, соодветно (споредено со 4,56 и 4,86 во претходниот месец).

Во март 2004 година, *депозитниот потенцијал на банките*¹¹ забележа минимален пад во однос на претходниот месец (од 0,3%). Пониското ниво на депозитите на недржавниот сектор е резултат на намалените краткорочни денарски депозити, додека девизните депозити остварија месечен пораст. Во рочната структура, краткорочните депозити и понатаму имаат доминантно учество (90,8%). Од валутен аспект, доминираат девизните депозити со учество од 66%. На годишна основа, вкупниот депозитен потенцијал на банките е повисок за 24,5%.

Графикон 9
Динамика на депозитите
(во милиони денари)

Вкупните депозити на населението во март остварија месечен пораст од 0,8%, во услови на пораст кај сите видови на депозити (од аспект на рочноста и валутата). Притоа, во структурата на депозитите на населението беа регистрирани негативни поместувања. Така, беше забележано зголемување на учеството на краткорочните депозити и на девизните депозити. Меѓугодишната стапка на пораст на вкупните депозити на населението во март 2004 година изнесуваше 19,5%.

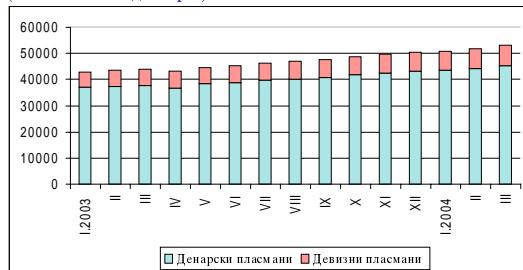
Депозитите на претпријатијата беа пониски на месечна основа за 3,3%, главно како резултат на пониското ниво на краткорочните денарски депозити (орочени до три месеци). Од друга страна, пораст беше регистриран кај девизните депозити по видување и кај ограничните депозити. На меѓугодишна основа, вкупните депозити на претпријатијата бележат пораст од 45,4%.

Трендот на континуирано зголемување на *депозитниот потенцијал на приватниот сектор* (започнат во мај 2003 година) продолжи и во март 2004 година, делумно рефлектирајќи го перманентното намалување на цената на кредитите и проширувањето на депозитната база на банките. Ваквите движења претставуваат соодветна поддршка за остварување на подинамичен економски раст.

¹¹ Вкупните депозити на недржавниот сектор опфаќаат краткорочни и долгорочни (денарски и девизни) депозити на економските субјекти (без депозитните пари).

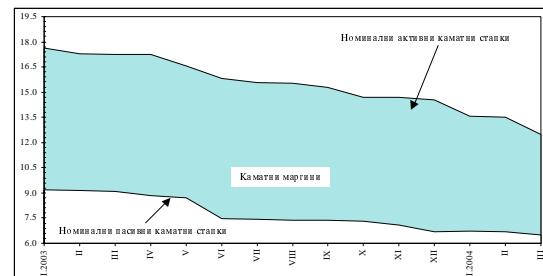
Графикон 10
Вкупни пласмани на банките
(во милиони денари)

Вкупните пласмани на банките кај приватниот сектор на 31.03.2004 година изнесува 53.004 милиони денари и во однос на крајот од претходниот месец беа повисоки за 1.243 милиони денари (или за 2,4%). Притоа, поинтензивен пораст беше регистриран кај девизните пласмани (5,1%), додека порастот на денарските пласмани изнесуваше 1,9%. Анализирано според рочноста на пласманите, кај денарските пласмани порастот беше генериран од истовременото зголемување на краткорочните и долгорочните пласмани. Повисоките пласмани во странска валута се резултат на порастот на пласманите одобрени на долг рок, додека краткорочните девизни пласмани забележаа минимално намалување.

Во март 2004 година беа регистрирани значителни позитивни промени во *каматната политика на банките*. Така, просечната пондерирана активна каматна стапка на краткорочните денарски пласмани на банките во март се намали за 1,1 процентен поен на 12,5%, додека просечната пондерирана пасивна каматна стапка (на тримесечни денарски депозити) беше пониска за 0,2 процентни поени и изнесуваше 6,5%. Поинтензивниот пад на активните каматни стапки резултираше со позитивна промена кај каматната маргина, односно нејзино намалување за 0,9 процентни поени (со што таа за прв пат се сведе под 6 процентни поени).

Графикон 11
Пондерирали каматни стапки и маргини на банките*

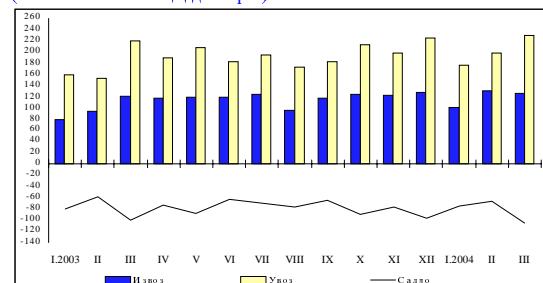
*Се однесуваат на денарски кредити и депозити.

III. Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија

*Надворешно-трговската размена*¹² на Република Македонија во март 2004 година оствари месечен пораст од 8,5% и изнесуваше 356,9 милиони денари. Притоа, во структурата на вкупната размена беа регистрирани негативни движења (пораст на увозот од 32,7% и намалување на извозот за 3,5%), што резултираше со значително зголемување на трговскиот дефицит од 55,7%. Порастот на увозот е резултат на зголемениот увоз на нафта (за 66,4%) и стоки за доработка (за 11,5%), кои воедно се и двете најважни категории (со структурно учество од 15,6% и 15,9%, соодветно). На страната на увозот, интензивен пад (од 71,8%) беше регистриран кај извозот на тутун. На годишно ниво, извозот и увозот се повисоки за 4,9% и 4,6%, соодветно.

¹² Претходни податоци на Државниот завод за статистика на Република Македонија. Извозот на стоки е прикажан на ф.о.б. основа, додека увозот на стоки е прикажан на ц.и.ф. основа.

Графикон 12
Надворешно-трговска размена на Република Македонија (во милиони САД долари)

Анализата од аспект на надворешно-трговските партнери на Република Македонија покажува понатамошно доминантно учество на Германија, Грција и Србија и Црна Гора (како кај извозот така и кај увозот). Од останатите земји, позначајно учество на страната на увозот остварува Русија, главно поради увозот на нафта.

Вкупниот промет на *девизниот пазар* во март 2004 година забележа месечен пораст од 41,4 милиони САД долари и достигна 316,8 милиони САД долари, при зголемен промет на девизниот пазар кај банките и кај НБРМ. Притоа, и покрај поширувањето на јазот помеѓу побарувачката и понудата на девизи во трансакциите помеѓу банките и претпријатијата (повисока побарувачка од страна на претпријатијата), интервенциите на НБРМ на девизниот пазар беа во насока на нето-откуп на девизи. На крајот на март 2004 година на девизниот пазар се разменуваа 61,30 денари за едно евро, што претставува речиси непроменето ниво во однос на претходниот месец. Од друга страна, во однос на американскиот долар денарот депресираше на месечна основа за 2,1% (на 31.03.2004 година на девизниот пазар се разменуваа 50,30 денари за еден американски долар). Односот помеѓу денарот и американскиот долар зависи од движењата помеѓу американскиот долар и еврото на светските девизни берзи. Така, на 26.03.2004 година еврото се наоѓаше на годишен минимум (за оваа година) во однос на американскиот долар (на светските берзи се тргуваше под ниво од 1,2056 долари за едно евро), што главно се должи на порастот на довербата на потрошувачите и личната потрошувачка во САД¹³. Сепак, споредено со март 2003 година, вредноста на денарот во однос на американскиот долар е зголемена за 11,9%.

На *менувачкиот пазар* беше остварен вкупен промет во износ од 108,1 милиони САД долари, што претставува месечен пораст од 8,5%. Притоа, понудата ја надмина побарувачката за 34,4 милиони САД долари. Така, просечниот курс на денарот во однос на еврото на менувачкиот пазар изнесуваше 61,52 денари за едно евро (речиси без промена во однос на февруари), додека во однос на американскиот долар¹⁴ денарот забележа месечна депресијација од 3% (во просек во март 2004 година се разменуваа 49,32 денари за еден американски долар). Просечниот месечен девизен курс на денарот во однос на еврото на менувачкиот пазар е речиси непроменет во однос на декември 2003 година, додека во однос на американскиот долар денарот депресираше за 0,2%.

Вкупниот девизен поштеницијал на Република Македонија во март 2004 година забележа месечно намалување од 13,6 милиони САД долари и се сведе на 1.609,5 милиони САД долари. Тоа се должи на намалените вкупни девизни средства кај банките (за 30,6 милиони САД долари), при пораст на бруто девизните резерви на НБРМ од 18,3 милиони САД долари. Притоа, бруто девизните резерви на НБРМ достигнаа 901,9 милиони САД долари, главно како резултат на реализираниот нето-откуп на девизни средства од деловните банки, како и на приливите врз основа на камати на депонираните девизни средства во странски банки.

Надворешниот долг на Република Македонија по долгочочни кредити на крајот на март 2004 година изнесува 1.737 милиони САД долари, што во однос на претходниот месец претставува намалување од 1%. Користените средства по одобрени долгочочни кредити изнесуваат 10,5 милиони САД долари (и во голем дел се однесуваат на повлечени средства од ЕИВ). Притоа, вкупно беа отплатени 19 милиони САД, од кои 9,5 милиони САД долари кон официјалните кредитори (4,4 милиони САД долари кон мултилатералните кредитори, а 5 милиони САД долари кон билатералните кредитори).

¹³ Извор: Raiffeisenbank Austria dd Zagreb.

¹⁴ Курсот на американскиот долар е преземен од курсната листа за менувачко работење на НБРМ.

Прилог бр.1

Економски движења во Република Македонија

Табела 1

Трошоци на животот

Трошоци на животот	III.2004	III.2004	I-III.2004
	II.2004	III.2003	I-III.2003
		во %	
Трошоци на животот	-0,1	1,4	1,6
Исхрана	-0,3	-0,7	-0,2
Тутун и пијалоци	-0,1	1,7	2,2
Облека и обувки	-0,7	1,4	2,2
Домување	-0,4	4,3	4,5
Стан (станарина, вода, услуги)	-2,3	0,4	1,8
Огрев и осветление	0,1	5,6	5,6
Хигиена и здравје	-0,2	6,2	6,4
Култура и разонода	1,0	3,0	2,5
Сообраќајни средства и услуги	0,9	2,1	1,5
<i>Стоки</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,7</i>	<i>1,0</i>
<i>Услуги</i>	<i>-0,1</i>	<i>5,0</i>	<i>4,9</i>

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 2

Цени на мало

Цени на мало	III.2004	III.2004	I-III.2004
	II.2004	III.2003	I-III.2003
		во %	
Цени на мало	0,0	1,5	1,7
Земјоделски производи	0,0	2,1	2,6
Непрехранбени индустриски производи	0,5	1,3	1,1
Индустриско - прехранбени производи	-0,5	-2,9	-2,1
Пијалаци	-0,6	-3,1	-0,5
<i>Стоки</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,4</i>
<i>Услуги</i>	<i>-0,2</i>	<i>4,3</i>	<i>4,3</i>

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 3

Цени на производители на индустриски производи

	<u>III.2004</u> <u>II.2004</u>	<u>III.2004</u> <u>III.2003</u>	<u>I-III.2004</u> <u>I-III.2003</u>
		во %	
Цени на производители на индустриски производи	0,8	-0,9	-1,5
Енергија	3,4	-4,7	-6,4
Интермедијарни производи, освен енергија	0,3	3,5	2,9
Капитални производи	0,0	-1,8	-1,9
Трајни производи за широка потрошувачка	0,0	0,0	0,0
Нетрајни производи за широка потрошувачка	-0,2	-3,4	-3,1
<i>Вадење руди и камен</i>	<i>0,0</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>
<i>Преработувачка индустрија</i>	<i>1,0</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,9</i>
Производство на прехранбени производи и пијалаци	-0,1	-3,6	-3,6
Производство на тутунски производи	0,0	-0,2	-0,2
Производство на текстилни ткаенини	0,0	0,0	0,0
Производство на предмети за облека; доработка и бојење на крзно	0,0	0,0	0,0
Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	10,0	-32,1	-16,6
Производство на хемикалии и хемиски производи	0,0	0,0	0,0
Производство на производи од други неметални минерали	0,0	0,1	-0,3
Производство на основни метали	0,0	2,4	2,5
Производство на електрични машини и апарати	0,8	13,3	11,0
<i>Снабдување со електрична енергија, гас и вода</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 4

Потрошувачка кошничка за исхрана и пијалоци*

	Износи			Месечна промена			Годишна промена		
	I.2004 во денари	II.2004	III.2004	I.2004 XII.2003	II.2004 I.2004	III.2004 II.2004	I.2004 I.2003	II.2004 II.2003	III.2004 III.2003
Вкупно	10.440	10.279	10.233	0,7	-1,5	-0,4	1,7	0,4	0,1
Жито и производи од жито	1.988	1.986	1.971	1,0	-0,1	-0,8	-0,9	-0,9	-1,7
Свеж и преработен зеленчук	1.581	1.551	1.491	4,9	-1,9	-3,9	18,3	13,0	7,4
Свежко и преработено овојние	729	700	715	-2,7	-4,0	2,1	-0,8	-4,9	-1,2
Свежко и преработено месо	2.354	2.315	2.314	0,1	-1,7	0,0	-1,4	-2,1	-1,6
Маснотии	402	396	395	-1,0	-1,5	-0,3	-2,0	-3,4	-3,4
Млеко и млечни производи	1.649	1.629	1.652	0,5	-1,2	1,4	-1,7	-0,7	1,2
Останати прехранбени производи	1.737	1.702	1.695	-0,6	-2,0	-0,4	1,7	-0,6	-1,1

*Сите производи од категоријата исхрана и пијалоци кои ја сочинуваат кошницата, се одредени како просечни месечни потреби на едно четиричлено неземјоделско домаќинство и тој список на производи е константен (исти производи - исти количества) во текот на една година.

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија

Табела 5

Индустриско производство во Република Македонија

	структурата во %	III.2004 II.2004	III.2004 III.2004 во %	I-III.2004 I-III.2003
Вкупно	100,0	17,5	-32,9	-26,1
Енергија	20,2	-18,0	-1,5	
Интермедијарни производи, освен енергија	10,2	-59,2	-47,9	
Капитални производи	17,9	-64,1	-50,1	
Трајни производи за широка потрошувачка	30,5	-65,5	-55,8	
Нетрајни производи за широка потрошувачка	23,6	35,7	7,2	
Вадење руди и камен	3,2	60,9	-49,0	-62,4
Преработувачка индустрија	89,9	17,4	-35,0	-27,1
Производство на прехранбени производи и пијалаци	24,9	3,8	34,2	6,1
Производство на тутунски производи	5,0	45,2	-20,5	-15,0
Производство на текстилни ткаенини	4,3	1,0	-22,2	-35,1
Производство на предмети за облека; доработка и боене на крзно	4,5	15,5	10,1	-3,1
Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	7,0	37,5	-42,3	-13,8
Производство на хемикалии и хемиски производи	7,2	3,0	-40,9	-22,4
Производство на производи од други неметални минерали	4,6	76,8	-17,7	-24,9
Производство на основни метали	16,4	-2,1	-78,8	-66,5
Производство на електрични машини и апарати	4,0	-8,5	-66,4	-63,9
Снабдување со електрична енергија, гас и вода	6,9	13,3	0,4	-3,9

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

3. Останати макроекономски движења

Табела 6

Просечна нето плата

	II.2004 во денари	I-II.2004 во денари	II.2004 I.2004 во %	II.2004 II.2003 во %	I-II.2004 I-II.2003
Номинална просечна нето плата по работник	12.102	11.983	2,0	6,1	3,5
Трошоци на животот			-0,9	1,4	1,7
Реална просечна нето плата по работник			2,9	4,6	1,8
Номинална просечна нето плата по сектори:					
Земјоделство	9.075	9.372	-13,4	22,6	9,1
Индустрија	11.703	11.937	-4,1	4,6	3,3
Услуги	13.674	13.677	0,0	3,8	2,6

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 7

Централен буџет на Република Македонија

	Март 2004			Јануари-март 2004		
	износ во милиони денари	Месечена промена во %	Структура во %	износ во милиони денари	Кумулативна промена (2003/2002) во %	Структура во %
Вкупни буџетски приходи	5.538	36,5	100,0	14.102	10,3	100,0
<i>Даночни приходи:</i>						
- персонален данок на доход	4.569	18,1	82,5	12.556	5,7	89,0
- данок од добивка	657	14,1	11,9	1.738	3,6	12,3
- данок на додадена вредност	518	72,7	9,4	958	-19,3	6,8
- акцизи	2.016	4,7	36,4	6.103	25,3	43,3
- царини	830	30,9	15,0	2.349	0,8	16,7
- останати даноци	499	31,3	9,0	1.228	-25,8	8,7
	49	-7,5	0,9	180	13,2	1,3
<i>Неданочни приходи:</i>						
- профит од јавни и финансиски институции*	893	6,1 паѓа	16,1	1.371	77,4	9,7
- административни такси и надоместоци	725	-	13,1	793	5,9 пади	5,6
- останати административни такси	137	11,4	2,5	358	15,1	2,5
- останати неданочни приходи	24	20,0	0,4	64	52,4	0,5
	7	75,0	0,1	156	-45,3	1,1
<i>Капитални приходи</i>						
	76	81,0	1,4	175	27,7	1,2
Вкупни буџетски расходи	4.741	12,6	100,0	13.100	5,2	100,0
<i>Тековни трошоци</i>						
- плати и наемници	4.311	6,1	90,9	12.415	5,7	94,8
- стоки и услуги	1.761	6,4	37,1	5.135	3,7	39,2
- трансфери	676	3,8	14,3	1.797	35,3	13,7
- камати	1.740	6,5	36,7	4.924	10,9	37,6
	134	42,6	2,8	531	-31,4	4,1
<i>Капитални трошоци</i>						
	430	3,0 паѓа	9,1	685	52,2	5,2
Буџешко салдо	797					

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Табела 8Вкупни приходи и расходи на фондите
(во милиони денари)

	Март 2004 година				Јануари-Март 2004 година			
	Вкупни приходи		Вкупни расходи		Вкупни приходи		Вкупни расходи	
	износ	месечна промена во %	износ	месечна промена во %	износ	кумулативна промена %	износ	кумулативна промена %
Социјални фондови	4.460	10,2	4.471	7,8	12.077	7,1	12.373	11,2
- за пензиско и инвалидско осигурување	2.474	7,2	2.581	8,6	6.847	2,0	7.128	8,3
- за здравствено осигурување	1.385	22,7	1.273	9,6	3.455	11,4	3.449	12,7
- за вработување	601	-1,6	617	1,3	1.775	21,2	1.796	21,3
Фонд за паѓања	476	4,4 паѓа	465	4,5 паѓа	694	26,4	673	42,7

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија

Монетарни движења во Република Македонија

Табела 9
Примарни пари

	Состојба на 31.03.2004 год. во милиони денари	месечна промена		годишна промена	
		во милиони денари	во %	во милиони денари	во %
Примарни пари	15.434	-1.143	-6,9	-1.188	-7,1
Готови пари во оптек	12.953	-218	-1,7	230	1,8
Ликвидни средства на банките	2.481	-925	-27,2	-1.418	-36,4

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 10
Креирање и повлекување на примарни пари

	31.03.2003 година месечна промена во милиони денари	31.03.2003 година	
		вкупно	разделено
		денари	%
Ликвидност на банките	-925		
Креирање на ликвидносӣ	1.779		
1. Нето девизна актива	1.578		
2. Готови пари во оптек	218		
3. Останато	-17		
Повлекување на ликвидносӣ	-2.704		
1. Нето домашна актива	-1.184		
2. Благајнички записи на НБРМ	-1.520		

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 11
Монетарен агрегат М1

	Состојба на 31.03.2004 во милиони денари	месечна промена		годишна промена	
		во милиони денари	во %	во милиони денари	во %
Парична маса М1	25.313	-150	-0,6	2.819	12,5
Готови пари во оптек	12.953	-218	-1,7	1.092	9,2
Депозитни пари	12.360	68	0,6	1.727	16,2
- Депозитни пари на население	2.719	-83	-3,0	298	12,3
- Депозитни пари на претпријатија	7.814	69	0,9	1.167	17,6

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 12
Пошироки монетарни агрегати

	Состојба на 31.03.2004 год.		месечна промена	годишна промена	
	во милиони денари	во милиони денари	во %	во милиони денари	во %
Монетарен агрегат M1	25.313	-150	-0,6	2.819	12,5
Краткорочни денарски депозити	15.173	-997	-6,2	3.489	29,9
<i>Монетарен агрегат M2 - денарски дел</i>	40.486	-1.147	-2,8	6.308	18,5
Краткорочни девизни депозити	34.655	618	1,8	7.114	25,8
<i>Монетарен агрегат M2</i>	75.141	-529	-0,7	13.422	21,7
Немонетарни депозити	5.066	188	3,9	198	4,1
- денарски	3.507	14	0,4	-48	-1,4
- девизни	1.559	174	12,6	246	18,7
Монетарен агрегат M4	80.207	-341	-0,4	13.620	20,5

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 13
Вкупни депозити на недржавниот сектор

	Состојба на 31.03.2004		месечна промена	годишна промена	стрекутра	
	во мил. ден.	во мил. ден.	во %	во мил. ден.	во %	во %
Вкупни депозити	54.894	-191	-0,3	10.801	24,5	
1. Според рочност						100,0
-краткорочни	49.828	-379	-0,8	10.603	27,0	90,8
-долгорочни	5.066	188	3,9	198	4,1	9,2
2. Според валута						100,0
- денарски	18.680	-983	-5,0	3.441	22,6	34,0
- девизни	36.214	792	2,2	7.360	25,5	66,0

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 14

Депозити на население и претпријатија

	Состојба на 31.03.2004		месечна промена		годишна промена	
	во мил. ден.	во мил. ден.	во %	во мил. ден.	во %	
Вкупни депозити на населението						
населението	39.165	295	0,8	6.404	19,5	
1. Според рочност						
-краткорочни	36.186	283	0,8	6.509	21,9	
-длготочни	2.979	12	0,4	-105	-3,4	
2. Според валута						
- денарски	10.520	18	0,2	2.756	35,5	
- девизни	28.645	277	1,0	3.648	14,6	
Вкупни депозити на претпријатијата						
претпријатијата	14.153	-480	-3,3	4.418	45,4	
1. Според рочност						
-краткорочни	13.136	-652	-4,7	4.065	44,8	
-долгорочни	1.017	172	20,4	353	53,2	
2. Според валута						
- денарски	6.745	-1.020	-13,1	711	11,8	
- девизни	7.408	540	7,9	3.707	100,2	

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 15

Пласмани на банките

	31.03.2004				
	година		месечна промена		годишна промена
	во милиони	денари	во милиони	денари	во %
Вкупни пласмани	53.004	1.243	2,4	9.129	20,8
<i>Денарски пласмани</i>	45.128	859	1,9	7.552	20,1
<i>Девизни пласмани</i>	7.876	384	5,1	1.577	25,0

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 16

Рочна и секторска структура на денарските и девизните пласмани

	Состојба на 31.03.2004 (во %)	Месечна промена	Годишна промена	
		(во процентни поени)	(во процентни поени)	
Денарски пласмани				
<i>рочна структура</i>				
- краткорочни	62,4	-0,4	-6,4	
- долгорочни	37,6	0,4	6,4	
<i>секторска структура</i>				
- претпријатија	74,5	-0,4	-6,3	
- население	25,4	0,4	6,9	
- останато	0,1	0,1	-0,6	
Девизни пласмани				
<i>рочна структура</i>				
- краткорочни	42,5	-2,4	-1,8	
- долгорочни	57,5	2,4	1,8	
<i>секторска структура</i>				
- претпријатија	96,9	-0,1	-0,7	
- население	0,4	0,1	0,1	
- останато	2,6	0,0	0,6	

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 17

Каматни стапки

	март 2004 година	Месечна промена	Годишна промена
		во процентни поени	
Просечна пондерирана каматна стапка на аукциите на благајнички записи (28 дена)			
	8,00%	0,5	-1,6
Просечна пондерирана каматна стапка на пазарот на пари			
	6,52%	0	-5,7
Пондеририани активни каматни стапки на банките			
	12,46 %	-1,1	-4,8
Пондеририани пасивни каматни стапки на банките			
	6,48 %	-0,2	-2,6

Финансиски пазари во Република Македонија

Табела 18

Извештај за берзанското тргувanje во март 2004 година

Опис на хартии од вредност	Број на трансакции	Вредност (во денари)	Број на тргувани хартии од вредност	Број на денови на тргувanje
<i>Официјален пазар</i>				
<i>Официјален пазар - Обични акции</i>				
Инвестбанка Скопје	1	19.995.000	7.500	1
Македонија Турист Скопје	17	15.364.325	15.093	8
Тетекс-Кредитна банка Скопје	1	12.997.248	5.984	1
Фустералко Борец Битола	20	11.383.356	8.453	8
Стопанска банка Битола	10	10.297.300	3.528	5
Останато	477	58.687.306	98.281	157
<i>Официјален пазар - Приоритетни акции</i>				
Тетекс-Кредитна банка Скопје	1	6.998.184	3.222	1
Комерцијална банка Скопје	12	520.979	656	8
Тетовска банка-Тетово	2	1.980	3	2
<i>Официјален пазар - Обрвнци</i>				
Р.Македонија - девизни влогови	323	25.942.444	587.402	16
Р.Македонија - денационализација 01	9	715.996	16.522	6
Р.Македонија - денационализација 02	62	6.608.144	157.149	14
Р.Македонија - денационализација 03	929	157.798.939	4.285.986	19
Вкупно Официјален пазар	1.864	327.311.201	5.189.779	
<i>Неофицијален пазар</i>				
<i>Неофицијален пазар - Обични акции</i>				
Сокомак Битола Битола	1	35.899.732	14.641	1
Снитекс Свети Николе	1	5.978.000	1.960	1
Македонска Штедилница	1	4.650.000	1.500	1
Нова трговија 2003 Штип	1	3.847.560	32.063	1
Останато	37	11.227.245	36.711	
Вкупно Неофицијален пазар	41	61.602.537	86.875	
<i>Други хартии од вредност</i>				
<i>Државни хартии од вредност</i>				
Конвертибилен сертификат-за штедилници	19	1.344.963	7.949.911	9
Вкупно Други хартии од вредност	19	1.344.963	7.949.911	
Државен пазар	0	0		
Вкупно Државен пазар	0	0		
Вкупно сите пазари	1.924	390.258.701		

Извор: Македонска берза на долгочрни хартии од вредност

Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија

Табела 19

Надворешно-трговска размена на Република Македонија
(во милиони САД долари)

	III.2004	III.2004		III.2004	
		износ	%	III.2003	
				износ	%
Вкупна размена	356,9	28,1	8,5	15,9	4,7
Извоз	126,3	-4,6	-3,5	5,9	4,9
Увоз	230,6	32,7	16,5	10,0	4,6
Салдо	-104,3	-37,3	55,7	-4,1	4,1

Табела 20

Десет најголеми трговски партнери на Република Македонија
(по тековен курс)

	Обем на стоковна размена во милиони САД долари	Извоз во милиони САД долари	Увоз во милиони САД долари	Покриеност на увозот со извоз
	Учество	Учество	Учество	
	I-III 2004			
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	963,6	100,0	358,6	100,0
од тоа:				
Германија	163,7	17,0	81,7	22,8
Грција	115,9	12,0	52,4	14,6
Србија и Црна Гора	104,1	10,8	56,0	15,6
Русија	70,2	7,3	3,8	1,1
Бугарија	60,3	6,3	13,1	3,7
Италија	54,9	5,7	24,4	6,8
Словенија	38,8	4,0	4,8	1,3
Франција	34,0	3,5	18,6	5,2
Турција	30,2	3,1	12,5	3,5
Хрватска	28,1	2,9	16,1	4,5
Вкупно (10 најголеми партнери)	700,2	72,7	283,5	79,0
				416,7
				68,9
				68,0

Табела 21

Стоковна размена на Република Македонија со странство
според економските групации на земјите
(по тековен курс)

	Извоз		Увоз		Структура	
	(мил. САД долари)	индекс	(мил. САД долари)	индекс	извоз	увоз
	I-III.2003	I-III.2004	I-III.2003	I-III.2004	I-III.2004	I-III.2004
ВКУПНО	293,7	358,6	122,1	531,8	604,9	113,8
Развиени земји	198,5	245,4	123,6	297,9	306,7	103,0
ЕУ	167,3	214,1	128,0	244,9	254,7	104,0
ЕФТА	6,6	1,8	27,3	7,1	9,3	131,7
Други развити земји	24,6	29,5	119,9	45,9	42,6	92,9
Земји на Централна и Источна Европа	12,6	25,0	198,5	109,2	152,2	139,4
Неразвиени земји	0,2	0,1	54,3	1,2	0,4	31,0
Земји во развој	12,8	6,1	47,7	31,2	49,0	157,3
Републики од поранешна СФРЈ	69,5	82,1	118,0	92,3	96,6	104,6
Останати земји	0,1	0,0	35,8	0,0	0,0	0,0

Табела 22

Надворешен долг на Република Македонија
(во милиони САД долари)

	Состојба на долг		Користени кредити		Платени обврски	
	29.02.2004	31.03.2004	29.02.2004	31.03.2004	29.02.2004	31.03.2004
Официјални кредитори	1.193,61	1.183,45	5,61	7,78	10,21	9,45
од тоа:						
Мултилатерала	933,95	930,66	4,74	7,78	8,53	4,41
IMF	64,20	64,02	-	-	4,29	-
IBRD	192,62	191,45	2,50	0,92	2,49	-
IFC	16,90	16,50	-	-	0,55	0,53
IDA	367,76	366,80	1,08	0,09	0,44	0,02
EIB	115,12	117,77	0,51	6,18	-	2,32
EUROFIMA	7,58	7,45	-	-	-	-
Банка за развој при Совет на Европа	17,28	16,96	-	-	0,01	0,09
EBRD	31,81	30,97	0,11	0,44	0,56	1,13
EU	111,76	109,68	-	-	0,20	0,32
IFAD	7,51	7,66	0,54	0,17	-	0,00
Европска агенција за реконструкција	1,41	1,39	-	-	-	-
Билатерала	259,65	252,80	0,87	-	1,68	5,04
Париски Клуб (репограм 1995)	156,98	155,87	-	-	-	0,02
Париски Клуб (репограм 2000)	17,91	13,30	-	-	-	4,71
Новоосклучени кредити	75,33	74,38	0,87	-	1,68	0,30
Нерепограмиран долг	9,43	9,25	-	-	-	-
Приватни кредитори	560,09	553,51	3,89	2,67	2,88	9,54
од тоа:						
Лондонски клуб	238,07	238,07	-	-	-	-
Останати приватни кредитори	322,02	315,44	3,89	2,67	2,88	3,41
Банки и финансиски институции	203,19	197,59	2,57	1,69	2,20	2,45
Претпријатија	118,83	117,85	1,32	0,98	0,69	1,68
ВКУПНО	1.753,70	1.736,96	9,50	10,45	13,10	18,98

Биланс на Народна банка на Република Македонија**Табела 23**

Биланс на состојба на НБРМ на 31.03.2004 година
(во милиони денари)

Активи	Износ	Пасива	Износ
Девизни средства	45.827	Примарни пари	15.434
Побарувања од јавниот сектор	3.799	Инструменти на НБРМ	5.751
Побарувања од банки и други финансиски организации	78	Ограничени депозити	134
Останата актива	3.576	Девизни обврски	3.324
		Депозити на јавен сектор	14.626
		Капитални сметки	8.121
		Останата пасива	5.890
Вкупно	53.280	Вкупно	53.280

Извор: Народна банка на Република Македонија

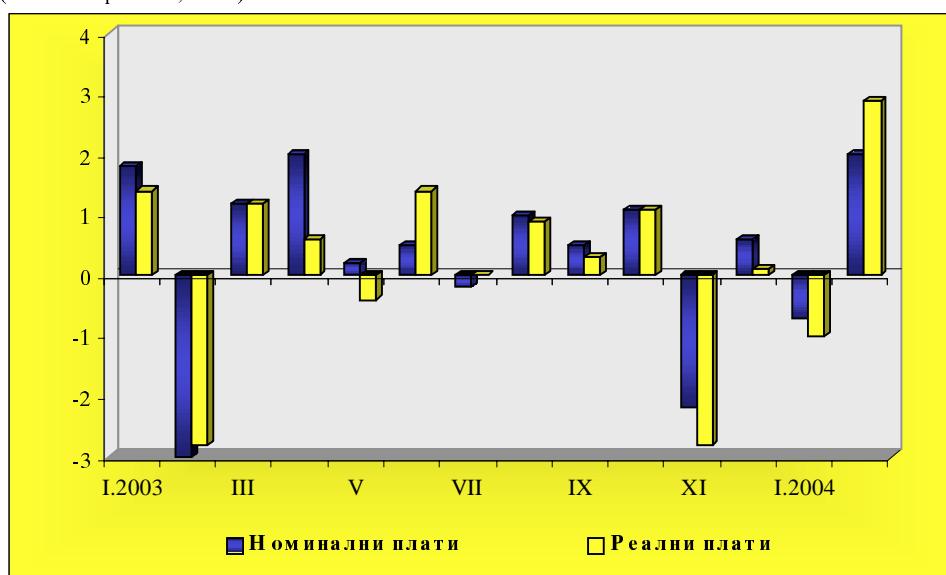

Прилог бр.2

Економски движења во Република Македонија

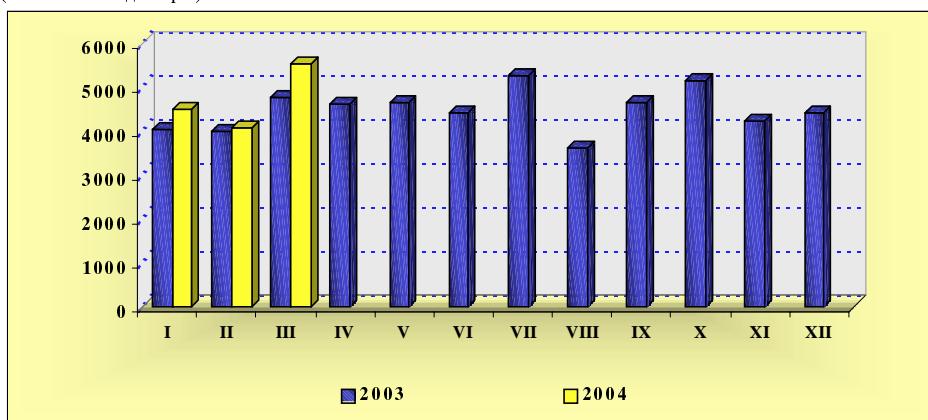
Графикон 1

Просечна нето плата
(месечна промена, во %)

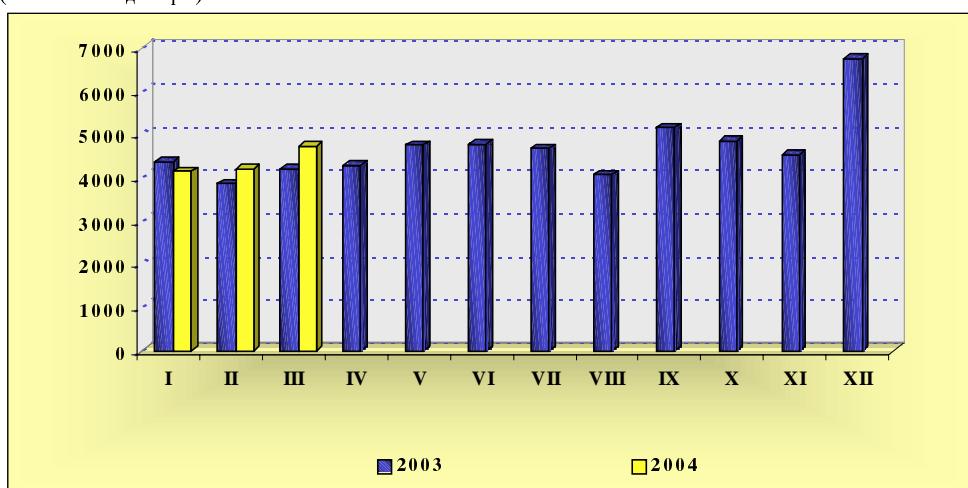
Графикон 2

Вкупни приходи на централниот буџет
(во милиони денари)

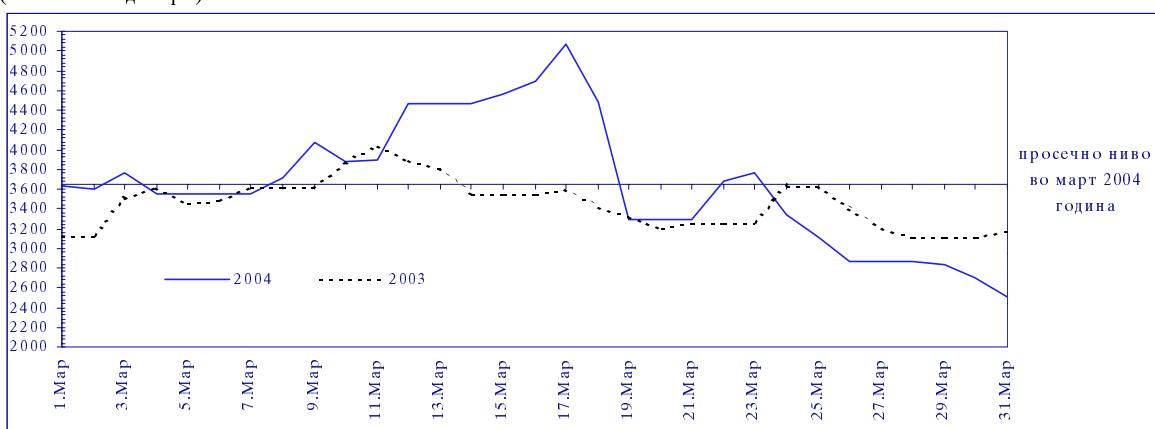

Графикон 3

Вкупни расходи на централниот буџет
(во милиони денари)

Монетарни движења во Република Македонија**Графикон 4**

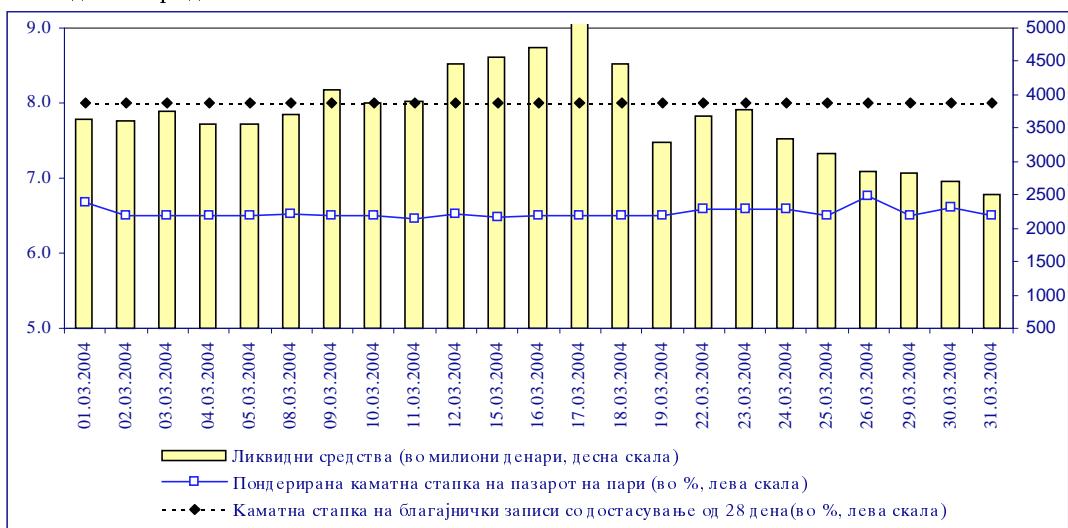
Дневна динамика на ликвидноста на банките
(во милиони денари)

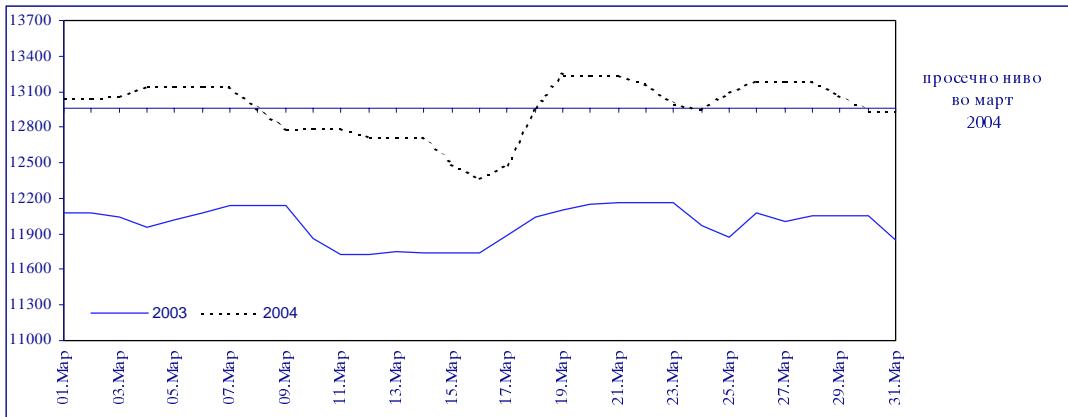
Графикон 5

Движење на каматните стапки на пазарот на пари, аукциите на благајнички записи и ликвидните средства на банките

Графикон 6

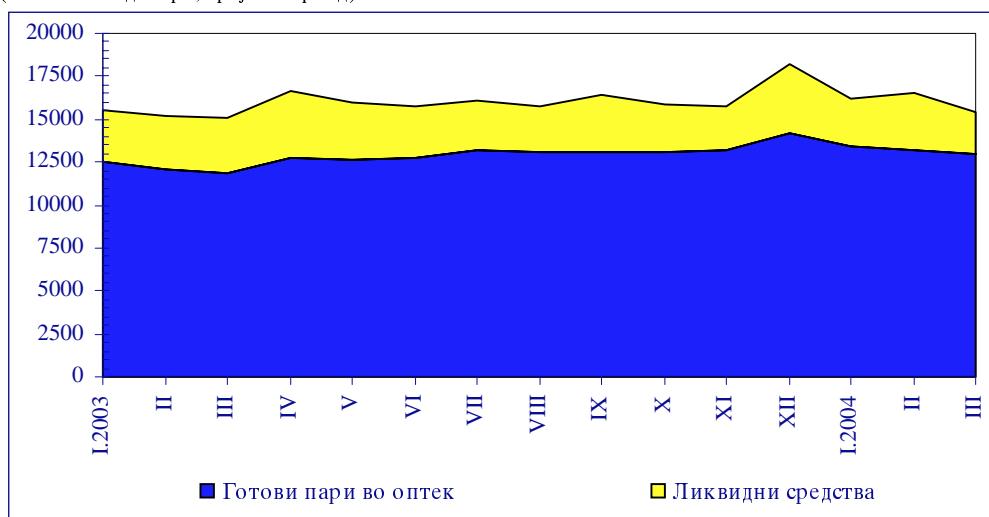
Дневна динамика на готовите пари во оптек
(во милиони денари)

Графикон 7

Примарни пари

(во милиони денари, крај на период)

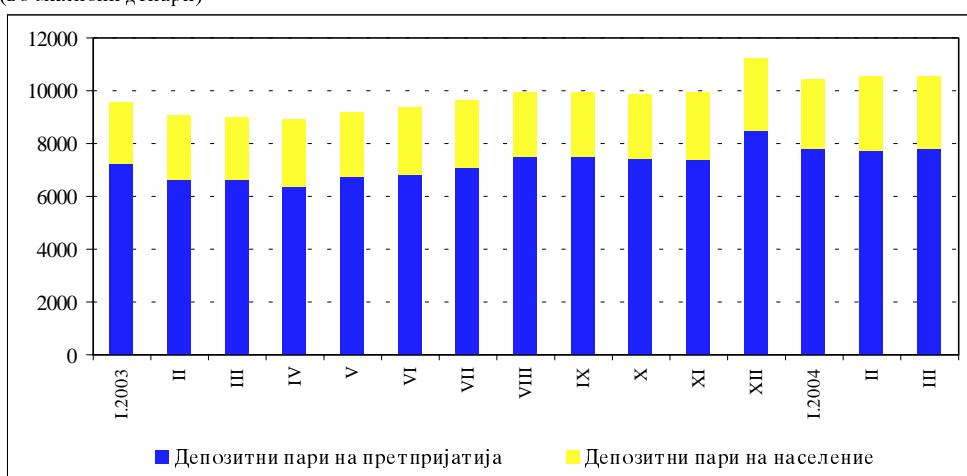

* Ликвидните средства на банките ја опфаќаат сметката на банките кај НБРМ и готовината во благајна на банките.

Графикон 8

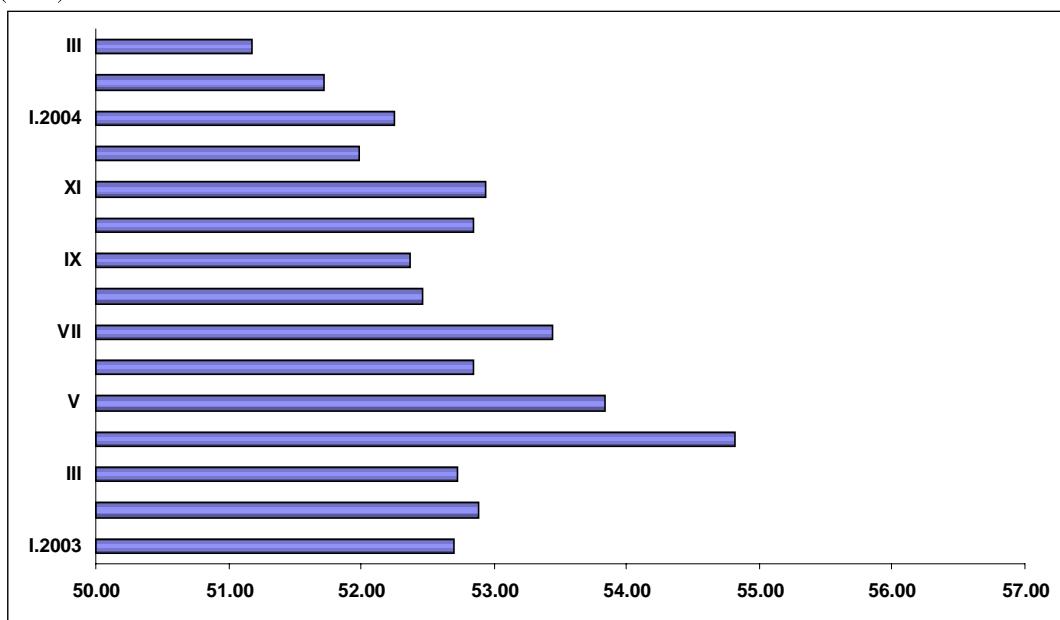
Депозитни пари на претпријатијата и населението

(во милиони денари)

Графикон 9

Учество на готовите пари во оптек во паричната маса M1
(во %)

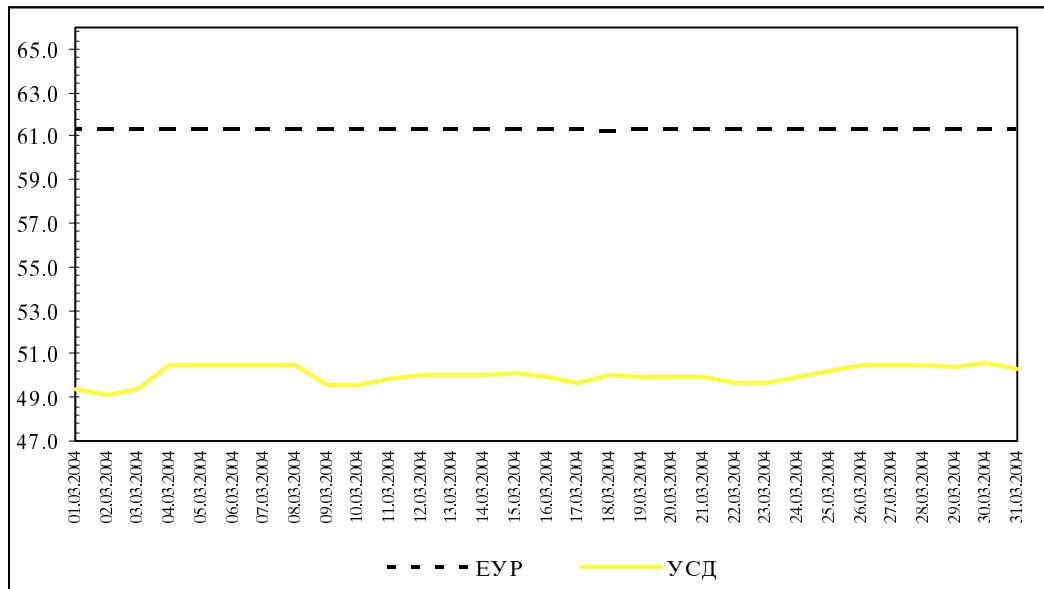
Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија**Графикон 10**

Движење на вкупниот промет на девизниот и менувачкиот пазар
(во милиони САД долари)

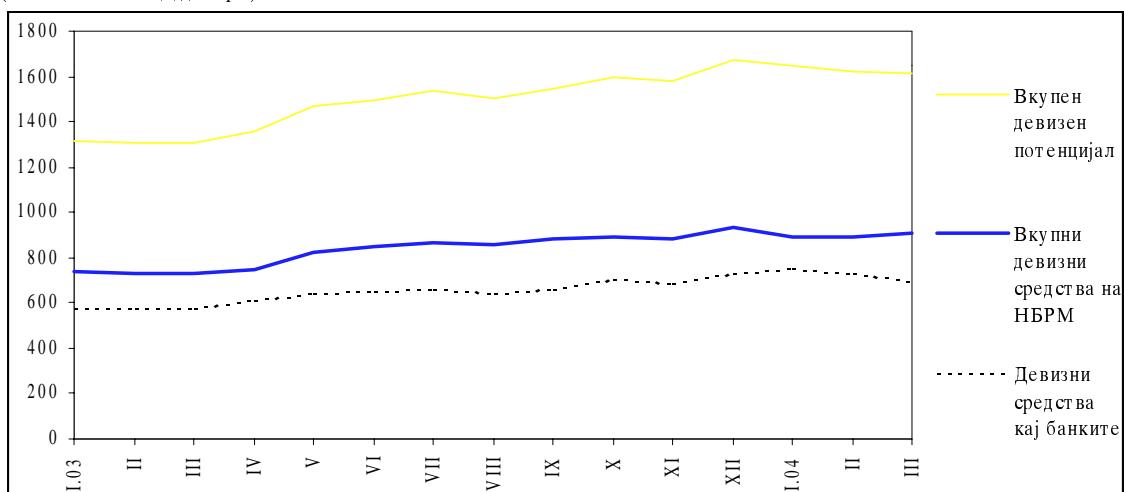

Графикон 11

Дневен среден девизен курс на денарот во однос на еврото и американскиот долар на девизниот пазар
(денари за единица странска валута)

Графикон 12

Девизен потенцијал на Република Македонија
(во милиони САД долари)

Графикон 13

Користени кредити и отплатени обврски
(во милиони САД долари)

